

151314

Érd. 96. VIII/4. d. u. S. m. d.

évf. Kolozsvár, 1916. aug. 4.

31. sz.

B. Jancz

KOLOZSVÁRI

TÜKÖR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Megjelenik minden csütörtökön. —

Főszerkesztő: TÓTH SÁNDOR
Működésében: MÁTRAI JÁNOS

Előfizetési ár: egy évre 15 kor,
negyedévre 4 korona.
— Egyes szám ára 30 fillér. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Fák Ferenc-utca 11. szám alatt.
Bolyai-utca felől földszint. —

Szerkesztőségi órák: hétfőn és
csütörtökön délután 2–5 óráig.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. szám. (Saját ház.)

A bank elfogad befutéseket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára, azokat visszafizeti felmondás nélkül.

Értékpapírok, betéti könyvek és más értékek őrzését és kezelését (nyitott levél) díjtanul elvállalja.

Rendelkezésre tartja a felek saját zárjai alatt tűz és betörésmentes pánccsokrényeket. Safe deposite.

Magyar királyi osztálysorsjáték főelárúító helye. — Hivatalos órák: reggel 9 órától 12 óráig.

Kalap-király

férfi-, gyermek kalap és úrdivatujdonságok áruraktárai. Nyári divatujdonságok.

KOLOZSVÁR, MÁTYÁS-KIRÁLY-TÉR 17. SZ.

BOGNÁR és SZÁNTÓ

bornagykereskedése KOLozsvÁR

Ajánlja: Asztali és Pecsényeborait — Kapható minden fűszer és csemme üzletben és italmérésekben.

Ruhát művésziesen fest, tisztít:

Cink Kolozsvár

GYÁR: DÉZSMA-UTCA 5. 000 TELEFON: 556.

Kolozsvár város előkelő szórakozó helye

modernül berendezve és átalakítva. Esténként kitűnő cigányzene

☞ Szolid árak, figyelmes és pontos kiszolgálás! ☜

EURÓPA kávéház

Téli ruhák eltartásához használjunk Mirtolint ára 1. korona, vagy molytheát ára -50 fillér. Kapható: a

KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZ.

☐ ROVARPOR, CAMPHOR, NAPHTALIN NAPI ÁRAKON ☐

RÓZSA DROGERIÁBAN

Ajánljuk magas

kalóriájú kőszénünket szobafűtésre

és ipari célra. Erdélyi bánya r. t. iroda: Ferenc József-ut 39. — Telefon 408.

Kolozsvár, Marosvásárhely és Nagyszeben.

A legelső nagyszebeni napilap, a német nyelven megjelenő „Tageblatt“ július 27-iki számában Tóth Sándornak, lapunk szerkesztőjének egy nagyobb cikkét közölte, melynek magyar fordításából közöljük az alábbi részletet:

Azon erdélyi városok között, melyek a vér és pénz-
lozat mellett fejlődtek és szinte a mesebeli mértőföldes
izmával léptek előre, *első helyen áll Nagyszeben*. Rögtön
zzá kell tenni azonban, hogy ez a haladása és fejlődése
mcsak hogy nem volt erőszakos és képességtelen, hanem
erencsés elhelyezkedése és katonai fontossága mellett állit-
tom, Nagyszeben rászolgált arra, hogy fejlődjék, gyara-
djék s kiérdemli azt, hogy megerősödjön ki a
boruból.

Marosvásárhelyt és Kolozsvárt fogom most szembe-
tani Nagyszebenel, hogy állításon teljes beigazolást ta-
jon. Visszatekintve a háboru előtti állapotokra, ez a két
ros határozottan fölötte állt Nagyszebennek. Kolozsvár —
rdély egykori fővárosa“ — már tradicióinál fogva is ve-
tésre volt hivatott, Marosvásárhely pedig a laikus előtt
erikai méretekben nőtt és fejlődött s nyiltan látszott, hogy
rsenyre akar kelni a sok százados erdélyi főváros patináns
onságával, kevélységével, Kolozsvár mely a Pató Pálok,
unya magyar nemesek dölyfös vára, kétségtelenül alól
radt volna e versenyben s hogy Marosvásárhely versen-
se még sem járt diadallal, annak oka Marosvásárhely
ldésének *erőszakoltságában* keresendő. Marosvásárhely
Kolozsvár a két véglet: az előbbi századok tétlenségét,
laságát rövid évek alatt akarta helyrehozni; az utóbbi év-
izados tradicióinak kamataiból élt s mint az alvó ember
án nem látszott meg rajta a röpönő idő. Ezalatt a kis
rosnak gondolt Nagyszeben haladt a maga kijelölt útján,
san és okosan létesültek intézményei, melyek megadták
imára a nagyvárosi jelleget. Kolozsvár ma is modern
ézmények nélküli eladósodott zsentri város, az amerikai
ben fejlődni akaró Marosvásárhely pedig pénzügyi össze-
panás előtt állott a háboru előtt.

A háboru első zürzavaros hónapjai után ismét tisztán

lehetett látni a három város arculatját. Ugy meglehetett figyelni, mint akár három embert, akik ugyanazon váratlan nagy események központjába kerültek s cselekedniök kell. S most a háboru huszonnegyedik hónapjában élesen mutatkoznak a *különbségek*. Mi más lehetett fontosabb minden városra nézve a háboru alatt mint: a *közélelmezés kellő biztosítása*. Hogy olcsó kenyérhez, olcsó hushoz, olcsó tejhez jusson elsősorban a szegényebb sorsu közönsége. Tessék egy napos látogatást tenni a három városban s akkor mindenki a legérzékenyebb helyen, a pénztárcáján keresztül érezheti a különbséget. Ha azt mondom, hogy *Kolozsvár legalább 25%^o-al drágább város mint Marosvásárhely s Nagyszeben legalább 25%^o-al olcsóbb Marosvásárhelynél*, még nem mutattam tiszta képet. Egyes cikkekben — személys meggyőződés alapján írom — Kolozsvár és Nagyszeben között több mint 100%^o-os differenciák vannak s minőség és mennyiség sem állitható szembe a kolozsvári, vagy marosvásárhelyi piac előnyére.

Ha Nagyszeben *olcsóságának és szoliditásának* oka keressük, ismét vissza kell térnünk a béke idejére, amikor Nagyszeben szintén aránytalanul olcsóbb volt, mint bármely hozzá hasonló, vagy nagyobb erdélyi város. Kolozsvár az utolsó évtizedek alatt *iskoláiból* élt, egyeteme és főiskolái valósággal odakényszerítették a tanuló ifjúságot. Ugyanekkor meglévő tudományos intézményei mellett nem fejlődött Kolozsvár, hogy csak néhány példát említsek: nincs villamosa, mert ennek létesítése felett egy évtizede vitatkoznak a városházán, nincs egy népkönyvtára, nincs egy fürdője, *Kolozsvár már ötödik esztendeje nyári fürdő nélkül áll*, mellette folyik a Szamos s nem tudtak a városházán-édig megegyezni egy kis fürdő létesítésén. Ellenben a város fejlődését elősegíteni hivatottak meddő politikai kérdések fölött hétszámra vitatkoztak és harcoltak, s ezalatt az ódon városház egyik dohos szobájában a város finánc minisztere azon törte a fejét, hogyan lehetne a 150%^o-os pótagó helyett a polgárság megnyugtására csak 90%^o-ot kimutatni . . .

Marosvásárhelyen — csak egy példát említek fel — milliós költséggel létesítettek egy kulturpalotát, melynek százezrekbe került nagytermét *mozira használják fel*. A pótagó Marosvásárhelyen — ha nem tüntetnék el az évi budgetek labyrinthusában — legalább 200—240%^o-ot tenne ki. A városi gazdálkodás épületes részlete derült ki egy-két hónappal ezelőtt, (amiről a „*Kolozsvári Tükör*“ már írt) a

városi tanács másfélmillió korona beruházást eszközölt a közgyűlés tudta és beleegyezése nélkül, amiért a belügyminiszter dorgáló leiratot intézett a városhoz s felvetette a felelősség súlyos kérdését.

Mint a viszonyok ismerője, köteteket irhatnék össze bizonyítására a két város lehetetlen gazdálkodásának, amelyet a háboru alatt katasztrófálisan érzett meg a lakosság. Különösen Kolozsvár város polgársága volt sokszor nehéz helyzetben a háboru alatt, mert a városi tanácsban nem volt annyi invenció és hozzáértés, hogy a közéletkezés kérdését még csak valamennyi is megtudta volna oldani. Hogy Nagyszeben miként tette s hogyan oldotta meg, titkát nem tudom s nem kutatom, de azt hiszem, hogy Nagyszeben háborus gazdálkodásának a titka nem egyéb, mint a háboru előtti okos és praktikus gazdasági berendezkedésnek a háborus viszonyokhoz szabott folytatása. S ne feledjük el, hogy Nagyszeben, mint fontos katonai pontot különösen nehéz helyzet elé állította a háboru, polgári lakosságának létszámát legalább megkétszerező idegen forgalommal kellett megküzdnie s sokkal inkább kihasználhatta volna a helyzetet, mint békében Kolozsvár azt, hogy az erdélyi fiuk az ő iskoláira szorultak. Nagyszeben, dacára, hogy természetszerűleg érintette a háboru alatt az árak gyors egymásutánban történő emelkedése, ma talán az ország legolcsóbb városa, megérdemelte tehát azt a gyarapodást, melyet számára a háboru hozott s mely a legbiztosabb jövővel kecsegteti ezt a várost.

Én Nagyszeben fejlődésének biztos zálogát éppen abban látom, hogy a háboru alatt is szolid és tisztességes kereskedő város maradt, nem használta ki mohón a háborus konjunkturákat, iparát és kereskedelmét sikerült megtartani azokon a vágányokon, melyről az erőszakos lecsuszamlás a legkönnyebb leti volna. Emellett kifogástalanul tudott gondoskodni e nehéz időkben is lakosságának élmezéséről s az élmezés tekintetében Nagyszebenben nem fordultak elő olyan zavarok, mint például Kolozsváron, vagy a legtöbb városban.

GAMBRINUS étterem és sörcsarnok Mátyás király-tér 24. szám. Állandóan

friss kőbányai Dréher-féle korona-sör, kitűnő konyha, legjobb minőségű erdélyi, egri és mátrahegyaljai borok. Pontos kiszolgálás 20% kedvezményes szelvények is be vannak rendezve. Esténként jó zene, minden szerdán és csütörtökön disznótoros vacsora, pénteken túrós csusza tepertővel és halászléestély szegedi módra.

A prostitúció Kolozsváron.

Az emberiség két nagy problémája az éhség és a szerelem, két teljesen egyenértékű és tisztán szociális probléma, amihez a morálnak csak belemagyarázott, igazán kevés köze van. Mint az éhség, nyomor, gazdasági megélhetési bajok, olyan velejárója a mai társadalomnak a prostitúció ténye, sem elfogadni, sem a mai keretek közt megoldani nem lehet. Mintahogy fontos azonban, hogy az éhség ne robbanjon ki forradalomba, ugyanannyira fontos az is, hogy a legállatibb nemi éhség lehetőleg konszolidált formákban juthasson olcsó táplálékhoz. Prostitúció főleg azért van, — a legalsó rendű tisztán csak azért — mert az emberek nem nőszülhetnek meg elég korán, sőt egy nagy részük gazdasági okokból sohasem nőszülhet. Kötelessége az államnak, hogy ezeknek a szegény páriáknak — a csók koldusainak — éhségéről, primitív szükségleteiről gondoskodik.

Nálunk Kolozsváron — ahogy mondani szokás — a „háboru óta nagyon elvadultak az erkölcsök“. Ha végigmegy az ember este, vagy éjjel a főutcákon, tereken, piacon, majd lehúzzák a szerelem hivatásos, de nem legitimált papnői. A rendőrségnek lenne kötelessége elszűzni őket, de ez a kitűnő intézmény a leglehetőlenebb struccpolitikát folytatja ebben a fontos, szomorú kérdésben. Ma felkerestük a tisztifőorvost, akihez az erkölcsrendészet orvosi, közegészségügyi része tartozik, hogy tájékozódást nyerjünk Kolozsvár lehetetlen, türelmetlen és immár botrányos viszonyairól a prostitúció körül. — A hivatalban szép rendet találtunk, itt lajstromozva van a nyolc kolozsvári nyilvános ház ötven szegény lakója, ezek a hölgyek hetenkint háromszor tartoznak rendőrorvosi viziten megjelenni. „A legmodernebb orvostudomány szerint görcsövileg és tükkörrel vizsgáljuk meg őket kérem“... nyugtattak meg bennünket a tisztiorvosi hivatalban. Ez a megnyugtató azonban egyenesen mosolyra gerjesztő. Vagy nem hallatlan az, hogy ötvenezeren felüljáró lakosú városban, ötven kéjnőről vesz csupán tudomást az arrahivatott hatóság, míg ötszáz egészen ellenőrizetlenül, ragályt terjesztve, s permát rontva, családi életet rombolva és a faj jövőjének biztonságát veszélyeztetve szaladgál az éjjeli utcákon?! Ismerünk egy volt pincéernőt, aki már évek óta szerelemből él. Ez a szerencsétlen leány minden este mielőtt kikendőzve az utcára megy, így imádkozik: „Istenem, csak el ne fogjanak, mert a dolgház az borzasztó hely“. . . Kérdésünkre,

ogy miért nem vált lapot, ez a szerencsétlen nő sirva álaszolta, hogy már tizszer fordult ilyenért a rendőrséghez, zivesen fizetne adót, zivesen vetné magát alá a kötelező endőrorvosi vizsgálatnak a biztonságáért, miudhiába: a olozsvári rendőrség nem ad ki igazolványt. A szép stasztikáért, hogy ime, Kolozsvár milyen erkölcsös város, csak tven kéjnője van, ezért van ez a hallatlan és botrányos llatpot. Egyetlen vidéki rendőrség sem meri azt megkockázatni, hogy a jelentkezőket visszautasítsa, és a titkos prostitúció büzhödt mocsarába lökje bele a szerencsétlen lányot. Hiszen ha ezeknek eszük volna, és felebbeznének a elügyminiszteriumhoz, ott majd ugyancsak elrántanak az rkölcsösködő kolozsvári rendőrség nótáját. A mi rendőregünknek egész ténykedése abban merül ki ezen a téren, hogy razziákat rendez. Akikről kiderül a razziák áldozatai özül az, hogy tüzletszerűleg szeretkeznek, azokat dologházba talják. Itt a leányok letöltenek egy pár hónapot, azután úkor egészen elkeseredve, lezüllyve kikerülnek, folytatják tt, ahol a büntetésük előtt elhagyták. Már csak azért is reddő és álmorális a kolozsvári rendőrségnek ez a munkája, mert hiszen ezeknek a szegény nőknek módjukban sincs öbbé a tisztességes munka útjára visszatérni. Vagy hol akad azda, aki mondjuk cselédnek alkalmaz egy titkos kéjelgésért litélt, dologházban hónapokat töltött leányt?! A gyárak sem esznek fel munkásnőnek ilyeneket.

Legjobb dolguk a szerelem kolozsvári papnői közül zoknak van, akik bordélyházakba — a nyolc közül valamelyikbe — vannak elszegődve. Ezek békében élnek, viyázhatnak az egészségükre, nem is akad beteg közöttük. llenben mégis dühöngenek Kolozsváron a venerikus betegégek, amelyek ellen az ádáz harcot nemzeti kötelességnek evezte igen helyesen a legilletékesebb faktor, *Nékám* dr. udapesti egyetemi professzor. A titkos prostitúció szabáon garázdálkodó papnői terjesztik ezeket a gonosz, nagyelentőségű bajokat.

Mint már mondottuk, a tisztiorvosi hivatal a bordélyok úkóiról — jelenleg ötven nőről — igen pontos nyilvántarist vezet. Arcképpel, életrajzzal ellátott lajstromok vannak úluk fölfektetve. Nagyon érdekes olvasmányok ezek. Van t egy nő, aki husz év óta ugyanabban a házban szolgál. ályáját — bevallása szerint — saját szabad elhatározásából álasztotta. Beteg még sohasem volt. Egyáltalán a legtöbb ány azt vallja a rendőrség előtt, hogy maga ment a szerelmi

pályára. Hogy aztán a homályban megejtés, kitett gyermekek, kosaras asszonyok szerepelnek, azt minden gondolkodó ember sejtheti. Csak kevés olyan nő van, aki megtudja mondani, hogy nyomorusága, kitagadottsága kényszerítette le a tisztesség útjáról. A legtöbb olyanokat mond, hogy könnyelmű volt, tetszett neki a dologtalan élet, a cifra ruha, a himbálódzó, csalogató cégér: piros lámpa a házak előtt. Egy cvikkeres kolozsvári prostituált — azelőtt varrónő volt — azt adta elő, hogy azért ment kéjnőnek, mert egy főhadnagy tizenhétesztendő korában erőszakkal elrabolta tőle a szüzességét.

Cifra ruha, könnyű élet, ezek az obligát válaszok hangzanak a hivatalból érdeklődő rendőrtiszt előtt a prostituáltak kifestett ajkairól. Majdnem azt mondjuk, hogy a boldogság keresése vitte őket a nyilvános házakba. Ó milyen szatira ez ellened mai társadalom! . . .

[XOR]

[XOR]

Gyóni Géza verseiről.

Nem sokkal a háború kitörése előtt — a Toll című szépirodalmi hetilap existált akkor Budapesten — a Newyorki karzatára egy tipikus vidéki, rajongó fiatalember került föl. Talán Szabadkáról jött, apró disznószemei voltak, és brutális, csak némileg kifinomodott parasztféjet hordozott robusztus vállain. A termete egy óriási, az ökle valóságos sziklatörő, magyar-paraszt ököl, pedig tót volt Gyóni Achim Géza, az Achim András unokaöccse. Ritka szép férfinak tarthatták vidéken a cukrárszisasszonyok, és ha kis hotelekben aludt, a szobalány biztosan mindég szerelmes lett beléje. Arcára homlokára — mely kidolgozatlan volt egyébként és a zseni pregnáns bélyegétől abszolúte mentes — már kusza vonásokat, otromba szarkalábakat vésett a szenvedés: a sikerek hajszolása hiában, a küzdelmek az élet legelemibb szükségleteiért, a napszámos munka folytonos terhe és a vidéki hírlapírás nyomorusága. A fiatalember romlatlan vidéki lélekével és testével a Newyork tarka karzatára került és szerényen, csendesén huzódott meg Karinthy Frigyes és Somlyó Zoltán társaságában. Volt ötven forintja és egy kötetre való kézirat velle. A kéziratát átadta Karinthy Fricsnek, megkérve szépen, hogy adassa ki a Nyugattal. Karinthy azonban elvesztette a kézirateit, Somlyó Zoltán pedig kölcsönkérte a pénzét tőle.

Akkor rossz órákat élt a naiv vidéki fiatalember, az Achim András unokaöccse. Kiábrándult, ahogyan mondani szokás. Azt hitte, hogy Karinthy és Somlyó a modern, magyar u. n. „dekadens“ litteraturát jelenti, és innen datálódik szörnyü haragja a „fránya franciások“ és „bús századvégtől ellett intellectueller“ ellen, mint egyik, Rákosiék szerint örökszép versében oly szépen kifejezi magát. (Ma Gyóni Gézával mintegy „Presente Cadavere“ vagyunk. Nem illik róla rosszat mondani.)

Volt egy szegény, vak öregember egy bájos fiatal színművésziünk édesatyja, aki nyomorral, gonddal, bajjal küzdve futotta meg a szomorú életét és Rákosiéknak eszük ágában sem volt fölfedezni. Ő mennyire a legtehetségesebb Gyóni Géza volt Rudnyánszky Gyula! Gyóni Géza most messzi Szibériából döngeti a magyar koponyákat. Új verseinek címe: „Levelek a Kálváriáról“, kiadta a legexklusívabb magyar könyvesbolt: az Athenaeum. A versek olvasásakor intenzíven érzi az ember: milyen szörnyü, a gyógyíthatatlanság átkával: mert a földön való önmagával való viaskodása annak, akiben a költői lélek nem bír egészen öntudatra kelni, mert ez a szegény agrafikus, ez a telfúj modern (?) Tryteus, ez a Gyóni Géza pechére van olyan intelligens viszont, hogy érezze minden görögtüzes ünnepelés dacára is szomorú féltettségét.

Tagadhatatlan, hogy Petőfi lelke szunnyad benne (a mennyiben ez ugyan dicsőség és kvalitás ma már), de nagyon is korán reinkarnálódott. Ma csak felületes, frázisakopott utánzónak, vagy a legjobb esetben utánaérzőnek tudjuk érezni csak a legjobb akarat mellett is.

Sorok, képek, strófák — ez a Gyóni Géza legújabb verseskötete, a „Levelek a kálváriáról“. A sorok rövidek és sohasem perspektivanyitók, a képek együgyűek, félszegek, vagy bombasztikusak és homályosak, a strófák jelentéktelenek, semmitmondók: egy melldöngetés, vagy egy eget leköpní-akarás, vagy hat-nyolc sor, semmi egyéb. Kontár kéz, gyarlón, méltatlanul akarta itt továbbfaragni Petőfi nemes tarkóját. A kötetet, mint már mondtuk, az Athenaeum adta ki, a legexklusívabb magyar könyvesbolt.

Bors László.

CZELL FRIGYES és FIAI bornagykereskedése KÖLOZSVÁRT.

Ajánlja: kitünő minőségű erdélyi hegyi asztali, pecsenye- és csemege boraít. ◀◀ Kaphatók a legtöbb csemege és italmérési üzletben.

Egy kolozsvári ujságíró a fronton.

Az „Ujság” egyik multheti számában egy eredeti haditudósítás jelent meg az Orosz-Lengyelországi hadszíntérről. A tudósítás beküldője nem külön vonaton és párnás autón tette meg elegáns és finom vezérkari tisztek társaságában az utat nem haditudósító, aki bőrkabátban jár és gukkere van, hanem komisz bakaruhában befekszik a vizes, hideg lövészárokbán. Él, vagy meghalt azóta, míg a cikke postaszekerem, kocsikon s hosszú vonatokon megérkezett egy kolozsvári szerkesztőségbe.

A cikk írója Kass Endre kolozsvári lapszerkesztő egyike azon ujságíróknak, akit nem mentettek fel a katonai szolgálat teljesítése alól. A neuraszténiás, agyondolgozott, agyonstrapált, beteges ujságíró mint póttartalékos bekellett vonuljon, nem tették irodába sem, hanem kiküldték a frontra. El fog jönni az ideje annak, mikor a bátor és tisztességes ujságok egy kis *utólagos revízió* alá fogják venni a felmentéseket, nekünk majd lesz arra gondunk, hogy egyenként mutassuk be a kolozsvári nélkülözhetetleneket.

Kass Endre tíz év óta hírlapíró Kolozsváron. Dolgozott egy-két évig Herceg Jenő azóta megszűnt lapjánál az „Erdélyi Ujság”-nál, majd hat-hét évig a kormánypárti hivatalos lapnál, a Kolozsvári Hirlapnál. Naponta legkevesebb ötszáz nyomtatott sort irt s minden éjjel három óra után távozott a redakciól. S mindezért minden hónapban a K. H. kiadóhivatalától *kemény nyolcvan forintokat vett fel* s ha nem dolgozott volna egy-két pesti ujságnak, egyszerűen éhenhalva találták volna meg a főispán előszobájában. Ez a fizetés nagyon hozzátartozik a dologhoz, mert kiakarjuk mutatni milyen utolsó, milyen hálátlan Magyarországon tisztességes ujságírónak lenni. Kass Endre nyolcvan forintért egész éjszaka dolgozott, nappal szaladgált riportok után, éjjel nappal türte Nadányi Emil szeszélyeit, sajtóbiróság elé állt, harcolt verekedett a lapért, tönkretette az idegeit agyonstrapálta magát mind a lapért és havi nyolcvan forintért! A háboru előtt két évvel otthagyta a Hirlapot s valami százhusz forintért az „Estilap” felelős szerkesztője lett. Jóformán egymaga csinálta az egész „Estilap”-ot. Mikor jött a háboru, bekellett vonuljon, megkisérelték a felmentését azonban nem vezetett eredményre.

Nem arról van itt szó hogy miért nem szabadítottak meg egy embert a katonáskodástól, hanem inkább arról,

hogy kik szabadultak meg helyette. Ha egyáltalán jogosultsága van (mert mi kétségbe vonjuk) bármiféle felmentésnek, merjük állítani, hogy Kass Endre felmentésére mindennemű jogcím meglelt volna. Viszont nem csak őt nem mentették fel, hanem a tiz-tizenegy hivatásos újságíró közül mindössze hárman vannak felmentve, ötön tényleges katonai szolgálatot teljesítenek (egy harctéren, kettő hadifogoly, kettő önkéntes), három alkalmatlannak találtatott katonai szolgálatra, de a három közül egyet a legutóbbi sorozáson bevettek. Ezekkel szemben egynehányan felvannak mentve a szerkesztőség, kiadóhivatal, vagy a nyomda körében. Hangsúlyozzuk, most nem áll módunkban úgy foglalkozni ezzel a kérdéssel, ahogy szeretnők, de Kass Endre harctéri tudósításához egy kis magyarázatnak már most megkellett írni ezt annak a közönségnek, amely úgy tudja, hogy az újságíró fel van mentve s a legnagyobb baj az, hogy éjjel egy óraker záróra van.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A kiadóhivatal tisztelettel kéri a hátrálékos előfizetőket, hogy előfizetési díjait kiadóhivatalunkhoz megküldeni szíveskedjenek, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen.

**KOLOZSVÁRI
TÜKÖR**

példányonkénti ára (vidéken és pályaudvarokon is) 30 fillér. Előfizetési ár július 15.-től kezdődőleg egy évre 15 K negyedévre 4 K. Aki egy évre előfizet, díjtalanul megkapja az évben megjelent összes számokat. — Mutatványszámot bárhova szívesen küld a kiadóhivatal.

A csunya per.

A héten a kolozsvári haditörvényszék egy csunya per tárgyalását kezdette meg. Szereplői — kik lehetnek mások — hadseregszállítók, katonák, akiket a pénz romlásba döntött, katonák, akik festett kávét, nyüves sajtot, avasos csokoládét ettek, csak azért, hogy egy pár rőtlovagból hadseregszállítóvá avanszált háborus hiéna zsirját, illetve hasznát növelje. Amíg a hős 24-es brassói honvédek a harctereken diadalt diadalra értek, amíg a király elismerésének jeléül ezredzászlóval tüntette ki őket — mondja a honvéd ügyész vádiratában — addig az élelmezési százados, a földmiveszből lett számvivő őrmester s a kőfaragóból lett élelmező hadnagy sonkát esznek, pezsgőt isznak, aranyakat, pénzt ujlégetnek és a lopott pénzből még a századosné önagységának selyem zsuponra is telik. A 24-es honvédek győzelmet győzelem után érnek el. Itthon pedig egy jól szervezett társaság ezalatt egyebet sem csinál, mint harckészségüket le fokozza. A háboru sok gyalázatos dolgot vetett a felszínre, sok hitvány karaktert állított a megvetés elé. Ilyen hadseregszállító karakterek szerepelnek a hadbíróság előtt most folyó tárgyalásokon. A bíróságnak nehéz munkát fog adni a bonyolult bűnügy kibogozása, de a szenvedő 24-eseknek való elégtételadás megérdemli ezt a kis fáradságot.

— **AZ EST.** A magyar újságok között „Az Est” az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére. „Az Est” éppen így kiterjesztette tudósító-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységeket is bevonta hálózatába. A tökéletes szervezettség ereje letörülhetetlenül rajta van „Az Est” minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek „Az Est”-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete. Ezért lett a legelterjedtebb magyar lap „Az Est”, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fogalomná nőtt s amelyről az egész művelt világon tudják, hogy hirszolgálat a legmegbízhatóbb és elterjedtsége is Európa legelső lapja közé emeli.

SZÜKSÉGTÜNETTEK

Hadseregszállítás. A „Pesti Futár“ legutóbbi számában érdekes cikket közölt arról, hogy kiket és mennyire ítélte el a Kuria jogerősen hadseregszállítási vétségek miatt. Január elseje óta a Kuria 226 esztendőtt osztozott szét 103 hadseregszállító és „társ“ között. Kolozsvárról is többen részt vesznek ebben a dicső listában, mely a háboru végéig előreláthatólag bővülni fog.

Panaszos levél. A mi ujságunk tette a legtöbbször szavá, hogy zsarolják a publikumot a háboru óta egyes kereskedők. A közönség helyesen teszi, ha hozzánk fordul, mi ha a beküldő nevét ismerjük, közöljük a jogos panaszt, akármelyik kereskedőre vonatkozik. De emellett tessék panaszával a hatósághoz is fordulni, amely legujabban erélyesen kezdi „kezelné“ a háboru gyalázatos hiénáit.

Fehér galamb. Nagyszebenből írják lapunknak ezt a kedves kis háborus epizódot: A huszonegyeseknek egy menete készült indulásra a kaszárnya udvaron szokásos ünnepség keretében. Mikor a lelkes megáldotta a hadba induló katonákat, a kaszárnya udvarán közelükben egy fehér galamb repült fel. A csukaszürke ruhás, fegyveres katonák ujjongani kezdtek s egyszerre kiáltott fel száz, meg száz: „Itt a béke galambja!“ „Ez a mi BCU Cluj-i Országos Egyetemünk Library Cluj”

Lisztések. Igazán ideje volt, hogy a hatóság elbánjon Brecher Dávid és Wertheimer Samu lisztkereskedő urakkal, akiktől megvonta a hatósági lisztárusítás engedélyét. Mi ezt nem tartjuk elégnek, tessék ezenkívül a hatóságnak a mulasztásokért és visszaélésekért súlyosan megbüntetni ezt a két lisztést. Ne legyen szabad büntetlenül minden a Brechereknek és Wertheimereknek!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvény-Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

Befizetett alaptőkéje: 2.000.000 K Egyéb alapjai: 1.465.030.98 K

Ajánlja a modern technika minden vívmányával felszerelt tűz- és betörésmentes PÄNCELTERMEIBEN levő SAFE LETET REKESZEIT értékpapírok, betéti könyvek, ékszerek és okmányoknak a felek saját zárai alatt való elhelyezésére csekély bérösszeg ellenében; továbbá LÁDA TRESORJÁT nagyobb ládába csomagolt értékek megőrzésére. Őrzési letétek kezelését csekély díj ellenében vállalja
AZ IGAZGATÓSÁG.

Biasini Orfeum Igazgató: Pásztor és Dőri. —
Rendező: Ujvári Ferenc.
TELEFON: 129.

Ma van a szenzációs új műsor 3 fényes attrakció felléptével.

Művészi kiállítású új képes levelező-lapok érkeztek Kolozsvárra a **Bernát papirosáruháza** (Mátyás király-tér), melyre felhívjuk a közönség figyelmét. A Bernát papirosáruház dusan van felszerelve mindenféle irodai cikkel is, melyekhez méltányos árban juthat hozzá a vásárló.

Grätz festészeti műtermét ismeri már a kolozsvári közönség azokból a tökéletes és művészi értékű munkákból, melyeket Grätz mester eddig készített. Grätz fénykép, vagy természet után készít művészi arcképeket olaj, aquarell, paster, sepia, vagy kréta rajz kivitelben. Speciálista Kolozsváron Grätz művészi rézkarc utánzatok készítésében is. Grätz műterme a Fehér bárány palotában van, telefonszáma: 749.

Színházi cukorkák nagy választékban Bélteky csemege-üzletében. (A Színházszállás szemben.)

A LEGMEGBIZHATÓBB BOY VÁLLALAT TELEFON-SZÁMA: **280**

Dusan felszerelt fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz és **cukorka-különlegességek üzletét** ajánlja a t. vevőközönség szíves figyelmébe.
== PAPP ISTVÁN Kolozsvár. Nemzeti Színházzal szemben. ==

„BERLIN“ nagykávéházban ma és a következő napokon
Czakó Peti zenekara Szíves Pfershy G.
hangversenyez pártfogást kér

„AZ EST“ hírlapiroda Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 11. szám. Telefon szám 7—86. — Elfogad előfizetéseket bármely bel- és külföldi napi és hetilapra, és folyóiratra. Raktáron tartja a magyar és külföldi irodalom legújabb termékeit. A „Kolozsvári Tükör“ részére felvesz hirdetéseket és elfogad előfizetéseket.

